

BORSODI
KÖNYVTÁROS

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Miskolc
1975/

Szerkesztőség:
Miskolc, Felszabadítók útja 11. Telefon: 37-521

Borsod-Abaúj-Zemplén megye könyvtárainak folyóirata,
megjelenik félévenként

1975. 14. évfolyam, 3. szám

Felelős szerkesztő:

SZABÓ GYULA

Kiadja:

a Borsod megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó: Veres Mihály

A mindenható könyv

Tudom, ez a cím viszolygáskeltően „fennkölt”, s magam is ismerem Vörösmarty szkeptikus gondolatait a könyvtárban. Tapasztalataim se támasztják alá egyértelműen a könyv „mindenhatóságát”, legkevésbé azokat, amelyeket a legtöbben olvasnak: a szépirodalmi műveket. Láttam — mit láttam? — tettenértem anyát, aki elsírta magát Nyilas Misi érzelmes történetét olvasva, ám amint kisfia sáros cipővel az előszobába lépett, felütve fejét a könyvből, éktelen haragra gerjedt: „Hát neked hiába beszél az ember?! Hányszor mondtam már, ne hord be a sarat?! Úgy váglak kupán...” És aztán szipogott tovább Misi hányatott sorsán.

Ilyenek is vannak, sőt, az olvasók jelentősebb része ilyen: a könyv gerjesztette nemes érzelmek nem tudják megváltoztatni kialakult viselkedését, indulatosságát. Szóval, olvas, olvas, de alig ragad rá valami, legfeljebb társalgási stílusa válik palérozottabbá.

Mégis, ha ki-ki emlékeibe mélyed, iskolázott vagy tanulatlan, szívesen réved tekintete egy-egy könyvre. Most, amikor papírra vetem ezeket a sorokat, egyik ismerősöm esete jut eszembe, egy tanulatlan parasztfiúé, aki különös módon került jó viszonyba — nem akárkivel — magával Shakespeare-rel. Katona volt, s mert rossz fát tett a tűzre, három nap magánzárával fenyítették. Nevelő tisztjének „eredeti ötlete” támadt: hogy ne unatkozzék az „örizetes”, kezébe nyomott egy fűzetes könyvet. A tiszt derűs ábrázattal legényünk lelkére kötötte: úgy olvassa el, hogy kikérdezi a „leckét”! Biztos volt ugyanis benne, hogy a kiskatona nem tud majd mit kezdeni a dán királyfi, Hamlet drámai történetével. Emberünk forgatta, izlelgette, itt-ott beleolvastott a „verzetbe”, s ha nincs áristomban, szabad idejével kedvére gazdálkodhatott volna, bizonyára olvasatlanul hagyja. De hát nem volt más választása.

Leszerelés után felkeresett, segítsék neki egy könyv megszerzésében. Az író nevét nem tudta megjegyezni — a nyelve majd beletört —, de a könyv címét nem felejtí el, amíg él — Hamlet, s nem akar megszegyenülni a boltban, hogy nem tudja az író nevét. Csak olyan művet kaptunk, amiben több királydráma is volt. Borsos árat kértek érte, ismerősöm azonban cseppet sem bánta, önfeláldozóan örvendezett, hogy többet is olvashat tőle. Az utcán részleteket szavalt „Hamlet”-ből, s olyan pontos értelmezéssel, hangsúlyozással, hogy csak ámultam. Állította, ő ilyen jót még életében nem olvasott, pedig az általánosban valósággal falta a könyveket — igaz, kapott is érte, és nemcsak fejmosást.

Mit is akarok ezzel a történettel mondani? A jó könyv nem válogat, nem tesz különbséget iskolázott és tanulatlan között, eljut szívéhez és értelméhez, ha nyitott lélekkel közeledik hozzá. S hiszem, a tartós kapcsolat vele nem csupán időtöltés, a lélek nemesbedik általa. Az amerikaiak, akik a legrégibb tévés-életmód „birtokosai”, felmérést végeztek. A rendszeres tv-nézők és rendszeres olvasók között vizsgálódtak, arra voltak kíváncsiak, az egyes tv-műsorokból mennyi ragad meg a fejekben és mennyi az olvasmányélményből. Alig akartak hinni a szemüknek: a tévések — ird és mondd! — 3 százalékban emlékeztek egy-egy műsorszám tartalmára, míg az olvasók 30 százaléknál is többre. Menten el is neveztek a tv-t — igen találóan — a „szem rágógumijának”.

Ezzel senkit se akarok lebeszélni a tévézésről — hiába is próbálkoznék vele! —, csupán a módjával való „rágógumizásra” szeretnék inteni, a szabad idő maradékát a könyvnek, a jó könyvnek követelve.

Amit az emberi szellem maradandó értéként alkotott, mind-mind könyvekbe sűrítődött. Fáradtságot nem, csupán időt kívánnak az emberektől, és kitarják előttük a titokzatos ablakokat ismeretlen világok felé.

Az őszi megyei könyvhetek elsődleges célja: eljuttatni a könyvet — elsősorban — a falusi lakossághoz, mely még mindig aránytalanul keveset költ rá. Egy 1972-es felmérés szerint: egy-egy falusi családra még tíz fillér se jut havonta. Éppen ezért nagy a szerepük és felelőségük a falvakban működő könyvtárosoknak, akik nem

a szinte „jelképes” tiszteletdíjért, hanem a könyv őszinte szeretetért végzik tiszteletre méltó dolgukat. A Darvas József kezdeményezte „Olvasó Népert” mozgalom is azért bontott zászlót, mert — az öröndetesen növekvő olvasási kedv ellenére — népünk még nem tekinthető olvasó népnek. A könyvekben rejtőzö „szellemi energia” parlagon hever mindaddig, amíg nem talál megnyíló lélekre, s egyre többre. Nem örökös olvasásra nógatunk — a jóból is megárt a sok —, csupán kulturált életmódra szeretnők szoktatni mindenkit: a könyv legyen az emberek — tartósan nem nélkülözhető — társa.

Én hiszem: a könyv, a jó könyv a legjobb közművelő.

Melyik az a könyv? (1974.)

A hálózat könyvtáraiba látogattam és feltettem a kérdést a szolgálatos könyvtárosnak: melyik az a könyv, amelyik a legnépszerűbb a könyvtárában? Mert hittem és hiszem, hogy a leginkább forgalmazott mű, bonyolult áttételeken keresztül az olvasók, a község — bővebben a tájegység — ízlésének objektív és szubjektív oldalairól árulkodik.

A könyvtári tag, az olvasó a szabad polc előtt majdnem maradéktalanul szuverén, így válogatása az egyén kulturáltságában kötötten, vágyait, eszményeit tartalmazza. Ezeket összegyűjtve és tömegükben tekintve tömegvágyaknak, eszményeknek vagy éppen hiányérzeteknek normaalkotó adataiként foghatjuk fel.

Hínnünk kell azt, hogy így van, akkor is, ha az olvasó célja esetleg „csak” valami jó olvasnivaló keresése a könyvtárban. A gyakorlatból tudjuk, hogy aki ma legalább „csak” olvas, az holnap informatív jellegű olvasmányokért keresi fel a könyvtárat egyéni fejlődése logikáján.

Ezért a „csak” olvasók nyomába eredtem, azok nyomába, akik „valami jó olvasnivalót” kerestek maguknak.

Mi volt 1974-ben hálózatunkban az a bizonyos „valami jó” olvasnivaló? — Így tehát nem a hivatal vagy a hivatás oldaláról néztem a kérdést, hanem az olvasó oldaláról. Azt kerestem, hogy a hálózat 1716872 darabos könyvvállományából melyik volt az az öt könyv, melyet helyileg, majd tájegységenkénti összesítésben a legtöbbször kölcsönöztek? Meg kell itt idézni az 1974. évi statisztikát, mely szerint 413 könyvtári egységben 129402 beiratkozott könyvtári tag 4217389 db kötetet kölcsönzött. A fenti számokból is kitűnik, hogy a könyvtári kereslet, mint a kereslet bárhol, bármely piacon elsősorban mennyiségben jelentkezik. Ha mi most mégis ennek a keresletnek minőségi oldalát vizsgáljuk, úgy azt az olvasó oldaláról tesszük, mert hogy mi az érdekes, arra az élet tanította meg az olvasót, tehát érzéke a váltogatásra merőben szubjektív, és mint ilyen, minden körülmények között méltó a tiszteletre, de legalább is figyelemre.

A legjobban forgalmazott könyvek mindig rejtenek valami sajátos titkot, ami az író és az olvasó, és egymásra találásuk titka, még akkor is, ha személyi és a társadalmi körülmények kínálnak is egy vagy másfajta választ.

Mi itt most ezeket a más körülményeket nem vizsgáljuk, inkább rögzítjük felmérésünk eredményeit és ezekre a tényekre akarunk reagálni. Felmérésünkben nem egy-egy réteg ízlését kutattuk, annak esetleg egy más réteghez való viszonylatában, hanem megynket, és összességében, abban a meggyőződésben, hogy a művelődés erősebben penetrál, mint ahogy rétegek társadalmi helyzetét és szerepkörét kijelölni, lehetőleg markáns vonásokkal körülhatárolni képesek vagyunk.

Adatainkat a megye nyolc járásából, városaiból és a megyeszékhely kölcsönzési gyakorlatából vettük. Kértük, hogy retusálás, tehát beállítottságtól mentes nyersségben közöljék dolgozatunk számára az öt könyvet forgalmi gyakoriságuk sorrendjében, melyet legtöbbször, legtöbbször kölcsönöztek, tehát hálózatunk könyvtárait

első szerepkörükben, mint kölcsönzőhelyet vizsgáltunk, sugallni akarván a gondolatot, hogy könyvtárosaink is foglalkozzanak a kérdéssel ilyen formában, hogy másik két szerepkörükre — információ, forrására és katalizátorára — kiinduló alapot kapjanak.

Adatszolgáltató könyvtárosainktól ezért kértük az öt könyvre való figyelmet, hogy ezen az elég tág skálán helyezhessék el a kedvelt műveket, és ezen belül már fokozatok építésére is nyílik mód. Ezen a skálán mérhető valójában a műveltségi szint, és az igény is, ezt az igényt művészi szükségletként fogjuk fel, melyek könyvtárainkban a műalkotások választásában csapódnak ki.

A feltűnően kedvelt könyvek vizsgálatánál az olvasókat két csoportban vizsgáltuk, felnőttek és fiatalok csoportjában. Ez utóbbiba a húsz év alatti olvasókat — a gyermekkönyvtár használói kivül — soroltuk, akik az iskolából kikerültek és már dolgoznak, vagy tovább tanulnak, de ezeket más okok miatt, nem határoztuk el egymástól, azzal, hogy életkori sajátosságaik erősebben köti egymáshoz, mint életgyakorlatuk elválasztja őket.

Bár a hálózat egyenetlen ellátottságú, járásonként mégis kialakul róluk egyfajta határozottan karakterizálható kép, melyek másik járással tarthatnak párhuzamot, majd ismét mással hasonló ellátottság mellett jelentős különbséget tüntethetnek fel.

A felmérő táblázatok összesítésekor és útijegyzeteim között észleltem, hogy a szóródás a reméltől és az elvárástól mind felfelé, mind lefelé eléggé nagy. Ennek oka nyilván a válogatás lehetőségében keresendő.

Azonban a szocialista művelődésügy nem törekszik és feladatához képest nem is törekedhetik a művelődés és kikapcsolódás egyfajta uniformizálására. Mindenki kulturálódását támogatni, és ilyen alapvető jogában szolgálni a társadalmi egyest könyvtárosi kötelesség, de az olyan egyenkultúrát nem kedvelhetjük, amelyik bizonyos kénszerpályán halad. Ezért nem tudom honorálni az egyik járási igazgató szigorát, aki szerint — „Nálam aztán Rejtő Jenő vagy ilyesmi nuku!”

Az 1930-as évek társasági lapjaiban meg-megkísértő téma volt a sikeremberekhez fordulni: Milyen könyvet vagy könyveket vinne magával egy lakatlan szigetre? A válaszokból hosszabb távon szép sikerlista alakítható ki. Én azonban kétlem, hogy a könyvsikerek gyűjteménye egyszersmind sikeres könyvtárat is adna, hiszen a jó könyvtár az erkölcsi és anyagi lehetőség szerint kell tartalmazzon árnyalatokat is.

Ezért felmérő jellegű útijelentésemben semmiképpen nem húzok elhatároló vonalat a magas irodalom vagy a lektúr között, tudva azt, hogy könyvtárak polcain a valamilyen árnyalattal az olvasott Rejtő Jenő is része a tömegkultúrának. Két megjegyzés a kifejtés előtt: tudjuk jól, hogy a forgalmazás gyakorisága, egy vagy más mű keresettsége és irodalmi értékelése között nincsen mindig és szükségképpen egyenes arányú összefüggés. A hivatkozott Rejtő Jenő-könyvek, mint szélső értékek egy járásban sem kerültek népszerűségi listánk vezető helyére, még ifjú olvasóinknál sem, bár előfordulásuk a középmezőnyben gyakoribb egyes községekben.

Meg kell azt is jegyeznünk, még táblázataink előtt, hogy az azokon első helyre került műveket nem feltétlenül olvasta mindenhol mindenki, az adatközlések nyomán be kell érünk a megállapítással, hogy a művet ott, mégiscsak a legtöbben, legtöbbször keresték.

Az az ízléskép, amit az összesítés adott, nem okozott meglepetést, ellenpróbaül kínálkozott a gépi kultúra két kontrollja. A televízió nézőcsúcsai nagyjából hasonló ingerfelület köré írhatók, a presszókban, ahol a fogyasztók gépi muzsikát választhatnak, a zenedarabok érzelmvilága szinte azonos az alább következő táblázattal a felnőtt korú fogyasztók választásában.

A már ismertetett vizsgálati eljárásunkhoz megjegyezzük, hogy a községek adatait járások szerint csoportosítottuk, és az így nyert helyezéseket a gyakoriságuk sorrendjében összesítettük és jutottunk el egy járás legolvasottabb öt művéhez, majd hasonló módon összesítettük a járások helyezéseit, megyei sorrendé alakítva azokat.

Felmérésünk eredményeit összevetve, egy, az 1959—60. év fordulóján végzett kisebb — mintegy 62 községre kiterjedő —, hasonló célzatú, de más szempontokat kiemelő felméréssel jelentősebb eltéréseket csak a mai irodalom vonatkozásában találunk — természetszerűen. Külföldi klasszikusoknál bizonyos arányeltolódások mérhetőek; néhány név sajnálatosan kirotálódott a válogatásból. A magyar klasszikusok közül Jókai, Mikszáth, Gárdonyi kerültek valamelyik művükkel az első

öt kedvelt sorába, de évtizedek óta hagyományos első említésbe már nem, bár sorrendiségük a járások községeinél változó helyezést kapott.

A másfél évtizedes távolságú összevetésnél látnunk kell, hogy nemcsak a könyvkínálat lett az akkorinak sokszorososa, nemcsak a könyvtári külső és belső változott jelentősen, de vele azonos léptékben az olvasók is.

Az alább következő járásonként ellenpárokban közölt kedveltségi sorrend arról is beszél, hogy az előzőhöz és más népszerűségi sorrendhez viszonyítva a lektűr és a romantikus színezetű irodalom erősen előretörték, és ezt minden más előtt, a racionalizáltabb termelési és életkörülmények ellensúlyozására irányuló törekvésnek kell minősítenünk.

Bemutatásainkban igyekszünk a járási összesítéseket mezőgazdasági és ipari típusú járások egymás mellé állításában adni, az egymásra hatás szemléltetésére. A csillag alatti könyvsor a járások ifjúsági olvasóinak kedvelt könyveit tartalmazza, hogy követhető legyen az átmosódás a két kategória között — elvégre a következő évek esetleges vizsgálódásaiban velük felnőtt olvasókként fogunk találkozni.

A járások ipari-mezőgazdasági elhatárolása természetesen nem értelmezhető megreven, ezek csupán típusnak foghatók fel a két kategória jellegéhez való vonzás erősségének arányában.

Sátoraljaújhelyi járás

1. Jókai: Kárpáti Zoltán
2. Dallos: Aranyecset
3. Dumas: A három testőr
4. Németh L.: Irgalom
5. Jókai: Az aranyember

★

1. Berkesi: Húszévesek
2. Kolozsvári-Grandpierre: Dráma félvállról
3. Németh L.: Irgalom
4. Szilvási: Légszomj
5. Rejtő: Az ellopott futár

Encsi járás

1. Mikszáth: A fekete város
2. Dallos: Aranyecset
3. Szilvási: Ködlámpa
4. Jókai: Egy magyar nábob
5. Dumas: Húsz év múlva

★

1. Berkesi: Húszévesek
2. Dumas: Gróf Monte Cristo
3. L. Tolsztoj: Háború és béke
4. Cooper: Vadölő
5. H. Charriere: Pillangó

Szerencsi járás

1. Dallos: Aranyecset
2. Ch. Bronte: Jane Eyre
3. Mikszáth: A fekete város
4. H. Charriere: Pillangó
5. J. Steinbeck: Édentől keletre

★

1. Berkesi: Játék a tisztességgel
2. Dallos: A nap szerelmese
3. Gárdonyi: Egri csillagok
4. Szilvási: Kinek a sorsa
5. Fejes E: Jó estét nyár, jó estét szerelem!

Központi járás

1. Dallos: A nap szerelmese
2. Dumas: A három testőr
3. Jókai: Az aranyember
4. Ch. Bronte: Jane Eyre
5. Szilvási: Ködlámpa

★

1. Gárdonyi: Egri csillagok
2. May: Winnetou
3. Dumas: A három testőr
4. Cooper: Vadölő
5. E. Bronte: Üvöltő szelek

Ozdi járás

1. Dallos: A nap szerelmese
2. Berkesi: Sellő a pecsétyűrűn
3. Hemingway: Akiért a harang szól
4. Németh L.: Égető Eszter
5. Mikszáth: A fekete város

★

1. Verne: Tizenötéves kapitány
2. May: Winnetou
3. Dallos: A nap szerelmese
4. Mikszáth: A fekete város
5. Gárdonyi: Egri csillagok

Edelényi járás

1. Mikszáth: A fekete város
2. Jókai: Egy magyar nábob
3. Dallos: Aranyecset
4. Jókai: Fekete gyémántok
5. Németh L.: Irgalom

★

1. Cooper: A nagy indiánkönyv
2. Dumas: A kaméliás hölgy
3. Fejes E.: Rozsdatemető
4. May: Winnetou
5. Mikszáth: A fekete város

Mezőcsáti járás

1. Dumas: A három testőr
2. Berkesi: A 13. ügynök
3. Szilvási: Kipárnázott kaloda
4. Jókai: Kárpáti Zoltán
5. Szamos R.: Kántor nyomoz

★

1. Solohov: Csendes Don
2. Moldova: Idegen bajnok
3. May: Az olajkirály
4. Berkesi: Akik nyáron is fáznak
5. Szilvási: Bujkál a hold

Mezőkövesdi járás

1. Dallos: Aranyecset
2. Szilvási: Apassionata
3. Rejtő: Az elátkozott part
4. Berkesi: Játék a tisztességgel
5. Gárdonyi: Ida regénye

★

1. Szilvási: Apassionata
2. Rejtő: Az elsikkasztott pénztáros
3. Gárdonyi: A láthatatlan ember
4. Verne: Grant kapitány gyermekei
5. Kertész E.: Vilma doktorasszony

A fentiek ismeretében nem lesz érdektelen maguknak a járási székhelyek gyakorlatából kialakított forgalmi csúcsok ismertetése sem, hisz nem elhanyagolható szempont a könyvellátottságnak a tagkönyvtárakhoz mérhető meredek emelkedése és az ízlés differenciáltsága közötti összefüggés, ami esetünkben a könyvvállomány növelése mellett szól.

Járási központok:

Mezőcsát

1. Killens: Aztán mennydörgést hallottunk
2. Müller: Részeg józanok
3. Csörsz: Sirig tartsd a pofád!
4. Marosán: Tüzes kemence
5. Pláth: Úvegbúra

Encs

1. Szilvási: Apassionata
2. Berkesi: Pisztrángok és nagyhalak
3. E. Bronte: Üvöltő szelek
4. E Knight: Légy hú magadhoz
5. Szabó Magda: Danaida

Szerencs

1. Dallos: A nap szerelmese
2. H. Charriere: Pillangó
3. G. Sand: Consuelo
4. Zsukov: Emlékiratok
5. Harasztli: A némi élet kérdései

Különösebb eltéréseket városaink „leg”-jeinél sem találunk. A sokszorosan nagyobb kínálat között is kialakultak vonzási centrumok, különösebben népszerű művek köré. A mégis mutatkozó különbségeket vidéki és városi olvasók ízlése között szükségképpen érezzük, hiszen más ingerhatások érik egyiket is, másikat is. Köznapi ingerekre gondolunk itt, hiszen telekommunikációs ingereink országosan közelítően azonosak.

Három városi könyvtárat kerestünk meg kérdésünkkel: a kazincbarcikai, a miskolci városi könyvtár belvárosi és munkáskerületi egységeit, valamint a megyei könyvtárat, mely zömében szintén a belső város igényeit elégíti ki, tehát területileg bizonyos mértékig átfedi a városi hálózatot.

A belvárosi hálózat népszerűbb könyvei:

Szabó Lőrinc fiókkönyvtár

1. Moldova: Negyven prédikátor
2. Killens: Aztán mennydörgést hallottunk
3. Gaál Gy. Sándor: Honthy Hanna
4. Végh Antal: Erdőháton nyíren
5. Tailor: Biológiai robbanás

Magyei Könyvtár

1. Moldova: Negyven prédikátor
2. Steinbeck: Édentől keletre
3. Garcia Marquez: Száz év magány
4. Sásdi Sándor: Árnyék
5. Lion Feuchtwanger: Siker

A kerületi, illetve tipikusan munkáskerület és város népszerű könyvei:

Ady Endre fiókkönyvtár

1. Berkesi: Siratófal
2. Szilvási: Ördög a falon
3. Gaál Gy. Sándor: Honthy Hanna
4. Szépasszonyok egy gazdag házban
5. Wouk: Hajsza

Kazincbarcikai városi könyvtár

1. Szilvási: Kipárnázott kaloda
2. Moldova: Magányos pavilon
3. A. Christie: Öt kicsi néger
4. Németh L.: Irgalom
5. Szabó Magda: Disznótor

Voltaképpen egyetlen időszak ízlésirányának metszéspontjait rögzítettem a válaszok alapján, amely koordináták a hálózat kulturális szintjét, igényét is jelzik ugyanakkor.

Azt azonban, hogy ez a szint magas vagy alacsony, semmiképp sem válaszolnám meg, hanem utalnék inkább Belinszkijre, aki szerint a művészet az életnek olyan megismerése, melyben az igazság esztétikai értékeléssel párosul, és ismételten hivatkoznék az olvasók választási szabadságára, melyet jobban tisztel, semhogy ne örülnék a fenti sorrendnek.

B. TÓTH LAJOS

A szocialista brigádok és a könyvtár kapcsolata Sátoraljaújhelyen

Sátoraljaújhely 18 ezer lakosú, közepesen fejlett ipari város. Az utóbbi években a városban működő gyáregységek, valamint az ipari szövetkezetek fejlődésével számottevően növekedett az iparban foglalkoztatottak száma.

Az 1963-ban még ideális feltételekkel működő Városi-Járási Könyvtár kinőtte kereteit. A mintegy 50 ezer kötetre gyarapodott könyvvállományunknak csak kis hányadát tudjuk szabad polcon elhelyezni. Olvasótermünk kicsi, rendezvények tartására a kölcsönzés szüneteltetésével nyílik lehetőség.

A városban a megnövekedett munkáslétszám, valamint az MSZMP Központi Bizottságának közművelődési párthatározata —, amely kimondja: „a munkásművelődés ügyét alapvető fontosságnak kell tekinteni” — új formák és módszerek keresésére ösztönzött bennünket.

Mivel az egész munkásművelődésen belül legtöbb tennivalónk a szocialista brigádok művelődése terén van, felkerestük a város üzemait (dohánygyár, ELZETT Művek, Tisza Bútoripari Vállalat sátoraljaújhelyi gyáregysége, Hegyalja Ruházati Szövetkezet). Meghívtuk a szocialista brigádokat a könyvtárba. Találkozókat szerveztünk számukra a város vezetőivel a téli hónapokban. Öt hónapon keresztül heti egy alkalommal közreműködésünkkel adtak találkozót egymásnak a könyvtárban a szocialista brigádok és a városi pártbizottság első titkára. (Ösztől ugyanezt a városi tanács elnökével tervezzük.)

Estébe nyúló beszélgetések, szünni nem akaró viták, s közvetlen légkör jellemezte ezeket a találkozókat. A brigádok összetételétől, érdeklődési körüktől függően a város fejlődése, lakosainak jobb ellátása, erőfeszítéseink a hiányosság pótlására, új művelődési, szórakozási lehetőségek teremtése, a meglévők jobb kihasználása volt a beszélgetések témája. 23 szocialista brigád, összesen 213 fő jött el a könyvtárba.

Nem titkolt célunk volt a találkozók szervezésével olvasóközönségünk körének bővítése, új olvasói rétegek megnyerése. Egy-egy találkozó alkalmával bemutattuk a könyvtárat. Felhívtuk figyelmüket szolgáltatásainkra, folyóiratainkra, hogy azok a munkások, akik eddig még nem látogatták a könyvtárat, ezek után ismerősként lépjenek be. Minden alkalommal tájékoztatót tartottunk az Olvasó Néperért mozgalom olvasási programjáról. Bemutattuk a programban szereplő könyveket, amelyeket a könyvtárban egy külön polcon helyeztünk el. Egy-egy alkalommal rövid könyvismertetést is tartottunk. Ismertetésre kerültek: Hemingway: Az öreg halász és a tenger, Knigh: Légy hű önmagadhoz, Solohov: Emberi sors, Andrzejewski: Hamu és gyémánt, Killens: Aztán mennydörgést hallottunk, Cseres: Hideg napok című művek.

Azoknál az üzemeknél, vállalatoknál is, amelyeknek szocialista brigádjait még nem volt módunkban a könyvtárba meghívni, széles körben propagáltuk az olvasási programot. Több brigád kollektíven beiratkozott a könyvtárba. A Hegyalja Ruházati Szövetkezet szocialista brigádjai felvették kulturális vállalásaik közé a könyvtári tagságot. Az ELZETT Művek több szocialista brigádja teljes létszámában részt vesz a jubileumi olvasómozgalomban. Eddig közel nyolcvanan, zömmel fizikai

dolgozók kölesönzik rendszeresen a programban szereplő műveket. Részükre szeptembertől ankétokat, vitákat, elbeszélgetéseket tervezünk.

Különös öröm számunkra az, hogy a Tisza Bútoripari Vállalat sátoraljaújhelyi gyáregységének szakszervezeti vezetői a szocialista módon élni, dolgozni, művelődni szemléletet vallva támogatják kezdeményezéseinket. Az üzemben dolgozó nyolc szocialista brigád részére szeptemberben vetélkedőt rendeztek. Az irodalom kijelölésére és a kérdések összeállítására a könyvtárat kérték meg. A díjazás költségeit magukra vállalták, és a brigádok év végi értékelésénél figyelembe veszik a vetélkedőn való részvételt.

Korunk problémáinak megértésére, tudományos világnézetünk erősítésére nagyobb figyelmet kell fordítani — mondja a párthatározat. Ennek szellemében hirdette meg a múlt év őszén a városi művelődésügyi osztály és a művelődési központ a „Korunk valósága” című szocialista brigádok részére rendezett vetélkedőt. A vetélkedőn, amelynek döntőjére hazánk felszabadulásának harmincadik évfordulóján került sor, összesen ezeröttszáz brigád nevezett be, és vett részt a különböző fordulókön. Közülük hat brigád került a döntőbe. Felkészülésükhöz a szakirodalmat és segédeszközöket a könyvtár biztosította.

A szocialista című brigádok kulturális vállalásainak konkrétabbá tétele érdekében szerződést kötöttünk a brigádokkal (dohánygyár, városgazdálkodási vállalat). Meghívjuk őket rendezvényeinkre.

Még rengeteg a tennivalónk. Nem jutottunk el a Tokaj-hegylajai Állami Gazdasági Borkombinát munkásaihoz, az Új Erő Termelőszövetkezethez, több kisebb ipari szövetkezethez, és ami talán a legfontosabb lenne, a munkásszálláson élő dolgozókhöz. További célunk: az aktív művelődési formákat biztosító kis közösségek kialakítása. Szűkös adottságaink miatt megoldást kell keresni és találni, hogy alakuló kapcsolatunk a szocialista brigádokkal rendszeressé váljék.

Fontos feladat, amint a közművelődési párthatározat kimondja: „... a szocialista életmód, életforma és magatartás kialakításának segítése, a szocialista eszmékkel való értelmi-érzelmi azonosulás, a közösségi szellem, a cselekvő erő, a közeleti aktivitás fejlesztése”. Ennek szellemében, s a kiscsoportos foglalkozások meghonosítása céljából, a városi KISZ-bizottsággal együttműködve ifjúsági olvasótábort szerveztünk július 28-tól augusztus 2-ig a város különböző üzemeiben, szövetkezeteiben dolgozó ifjűmunkások részére.

Első ízben próbálkoztunk ezzel a formával. Tapasztalataink ezen a téren nincsenek. Bízunk benne, hogy a tábor eléri célját a munkásiataloknál. Művelődési igényt ébreszt, felhívja figyelmüket a közösségi magatartás módjaira, hozzájárul a művészetek megértéséhez, élvezéséhez.

VÁRADI GYÖRGYNÉ

Új könyvajánlási forma a Miskolci Városi Könyvtár könyvtáraiban

Másfél esztendővel ezelőtt vetődött fel a gondolat, hogy könyvtári kiállításaink mechanikus rendszerét jobban a napi olvasói érdeklődés szolgálatába kellene állítani. Eléggé megmerevedett — s éppen ezért színtelen — gyakorlat az új könyvek bemutatása, s végső soron csak arra a kérdésre válaszol: milyen új könyvek érkeztek a könyvtárba. Valljuk be, amikor ezeket a műveket kитеhetjük közszemlére, már nem is újak az akadozó könyvtári ellátás jóvoltából. Az Eseménynaptár segítségével, jó könyvtárosi figyelemmel évfordulók, ünnepek, az irodalmi élet eseményei apró könyvkiállítások formájában az olvasókhoz kerülnek. Jó esetben sikerrel hívjuk fel az érdeklődők figyelmét egy-egy műre, vagy alkotóra. Gazdagítják még a sort a televízió, rádió műsoraihoz készített könyvbemutatók. A továbbiakban könyvtárosi lelemény adhat még néhány ötletet egy-egy érdekes kiállításhoz.

Ezt a gondolkodást segítette tovább a Könyvtártudományi és Módszertani Központ készülőben levő módszertani útmutatója, e forma gondozója Havas Katalin. Hálózatunk munkatársai szakmai továbbképzésen megvitatták és útjára indították ezt a próbálkozást.

Lényege a következő: időről-időre a könyvtár egy forgalmas helyén megjelenik egy felirat a hét, vagy hónap kérdésével, amire a választ az adott könyvtár valamennyi dokumen-

tumtípusát felhasználva adjuk meg (kép, könyv, folyóirat, hanglezem, kotta). A művek között természetesen szépirodalom és ismeretterjesztő munka egyaránt szerepel. A hangsúly az izgalmas, vagy izgalmat keltő kérdés megfogalmazásán van, azon, hogy a könyvtárosnak, olvasó ismeretében kell a kérdést megfogalmaznia. Jó lenne megtalálni a mindig éppen aktuális, a közérdeklődésre számot tartó, céljainkat szolgáló kérdéseket. Úgy érezzük, hogy tág lehetőség nyílik az indirekt úton való olvasói irányításra. Egy-egy kérdésre természetesen 15–20 műnél többet nem teszünk ki, hogy az ajánlás áttekinthetőségét megőrizzük.

Szakmai vitánk hevében egyik munkatársunk úgy fogalmazta meg a módszer lényegét, hogy az ajánló bibliográfia könyvekben megjelenő formája.

Említettem már, hogy vita kísérete a módszertani megbeszélést. Sokan a kiemelések tömegétől féltik a könyvtár rendjét, mások gondosan szerkesztett szakkatalógusuk használatának elsovadását látják. Meggyőződésünk, ha nem visszük túlzásba a kiemelések számát, ha jó kérdéseket fogalmazunk, s azokhoz jó anyagot adunk, annak a nem csekély számú olvasónak segítünk a választásban, akik tanácstalanul állnak már a 20 000 kötettel rendelkező könyvtárban is, akik a visszahozott könyvek polcánál keresgélnek, s akik sokszor még kérni sem mernek a könyvtárostól, mert úgy érzik, hogy ezzel is kiszolgáltatták magukat.

Jó szívvel vennénk, ha más könyvtárakban is próbálkoznának e módszerrel, és tapasztalataikról e lap hasábjain számot adnának.

Győri Erzsébet

Az ünnepi könyvhét tanulságai Borsod megye könyvtáraiban

Folyóiratunk előző számában üdvözlöttük a könyvhétet, az ünnepet, melyre a könyvolvasó, könyvszerető emberek minden tavasszal vendégváró örömmel és kíváncsisággal készülnek, vajon az új jövevények között akadnak-e igaz barátokra? Az ünnep ideje elmúlt, de gondjai, eseményei, eredményei és hibái számbavehetőek, tanulságul szolgálhatnak a következő könyvünnepek megrendezőinek.

A könyvürités forgalma és a bevétel Miskolcon és Borsod megyében felülmulta az előző éveket.

1974-ben a könyvesboltok	2 423 000 Ft-ot,
1975-ben	2 640 000 Ft-ot,

csak Miskolcon

1974-ben	1 664 000 Ft-ot,
1975-ben	1 830 000 Ft-ot forgalmaztak.

Rangos eredmény ez országos viszonylatban is. Örömlünket fokozza az a tény, hogy nagy választékból nemes veretű irodalom talált gazdára Nagy László, Weöres Sándor, Váci Mihály műveiben, akiknek kötetei egy szálíg elkelték. A könyvhét első napjai után hiánycikké váltak a Körkép, a Szép versek, a Rivalda antológiák. Fájlaljuk is, hogy a könyvkiadás nem veszi számításba sok év forgalmi tapasztalatát. S ha már a könyvkiadásról beszélünk, hadd említsem meg, milyen jó lenne, ha a jövőben az ünnepi könyvhét elsősorban a magyar irodalom — a régi, még inkább a mai — reprezentánsa, ünnepi fóruma lenne.

A nagy eseményt — melyet fáradságos szervező, aktivizáló munka, társadalmi kapcsolatok realitása előz meg — elsősorban a rendezvények, író—olvasó találkozók sikere, vagy sikertelensége jelenti. Nyilvánvaló, a siker egyik fő biztosítéka, hogy a meghívott vendég „könyvheti író” legyen, s könyveiből elegendő példányszámot biztosítsanak az érdeklődő olvasóknak megvásárlásra.

Visszatérő nehézséget jelent a könyvtárosoknak az írók meghívása. Mikor kell a levelezést kezdeni? Ki az, aki el is jön? A megyei könyvtáron, írószövetségen keresztül, vagy önállóan kezdeményezzenek-e a könyvtárak?

Sajnos, az ideit tapasztalat sem ad megnyugtató megoldást a jövőre nézve. Az írószövetség elvárja, hogy csak azokkal az írókkal, akiket ők közvetítenek ki, tartunk találkozót. Az írók egy része eleget is tesz ennek, más részük viszont nem. Az is nehézséget jelent, hogy az írószövetség az íróknak az elvártnál kevesebb tiszteletdíjat biztosít. Így aztán nemhogy segítene a könyvtárak szervezési és anyagi gondjain, de még tetézi is azokat. Legtöbbször azok az írók mondják le szereplésüket az utolsó pillanatban — lehetőleg akkor, amikor a könyvtárak már a meg-

hívókat is szétküldték —, akiket az írószövetség közvetített. Így jártunk Módos Péter és Végh Antal írókkal is. (Őt találkoznék terve ment füstbe.) Tudomásunk szerint az utóbbi járt Borsod megyében a könyvhéten, de nekünk indokkal sem szolgált távolmaradását illetően.

Ha a könyvtárak csak a megyei könyvtárra és az írószövetségre hagyatkoznak, megtörténhetik, hogy a könyvhéten író nélkül maradnak (l. az edelényi, mezőkövesdi, szerencsi járást). Utóbbinál kivétel a Tiszaladányban megrendezett Darvas József-émlékünnepség és az ünnepi könyvhét megyei megnyitója a Hazafias Népfront megyei bizottságának irányításával. Az más lapra tartozik, hogy ezek a járáások saját szervezéssel nagyon jó találkozókat rendeztek.

A fentiek ellenére az írószövetségnek, áldozatos szervező munkájáért köszönettel tartozunk, hiszen törekvése, a központi összefogás, irányítás és elosztás, ezen túlmenően a szervezett tájékoztatás, ha az eredeti koncepció tisztaságában megvalósulna, sok bizonytalanságtól és feszültségtől mentesítené a könyvtárakat.

Ma még célszerűbbnek látszik, ha a könyvtárak személyes kapcsolataikra építenek, maguk leveleznek az írókkal. Így sikerülhetett a mezőkövesdi járási könyvtárnak hat íróval (László Bencsik Sándor, Takács Tibor, Tatay Sándor, Rab Zsuzsa, Kopácsy Margit, Balogh Béni) kilenc találkozókból álló, ma már elmondhatjuk, remekül sikerült programsorozatot összeállítani.

Megyénkben az idén május 29. és június 7. között harminchat író—olvasó találkozót rendeztek könyvtáraink, s ebből hét rendezvény Miskolcon volt. Az író—olvasó találkozók mellett könyvkiállítások, könyvtombolák, könyvvásárok, rendhagyó irodalomórák tartóztak, gazdagították a könyvhét műsorát.

A Megyei Könyvtár közreműködésével Bárány Tamás, Fábíán Zoltán, Fehér Klára, Fekete Gyula, Kertész Ákos, Papp Lajos és Varga Domokos írókat látták vendégül Borsod megye könyvtáraiban. A rendezvények sikeréért elsősorban a könyvtárosoknak, de a segítséget nyújtó társadalmi szervezeteknek is köszönetet mondunk. Művelődési intézményekkel, társadalmi és tömegszervezetekkel való kapcsolataink egy-egy ünnepi megmozdulásban láthatóan is gyümölcsöznek. Kapcsolataink folytonosan megújuló ápolására nem győzzük eléggé buzdítani könyvtárosainkat.

A továbbiakban a kiemelkedően jó rendezvényekről szólok. A tiszaladányi megyei megnyitót a Darvas József-re való emlékezés és az iskolaavatás tette emlékeztetessé.

A putnoki, illetve ózdi járásban Balogh Béni találkozóira tudatosan készítették fel a gyermekeket.

Varga Domokos szívet megejtő közvetlen egyszerűsége, gyermekszeretete, kötetlenül áradó mondanivalója egyaránt lebilincselte felnőttet és gyermeket, s biztossítóka volt az oldott hangulatú találkozóknak.

Papp Lajos és Zimonyi Zoltán tudatosan megszerkesztett szikszói estje példás, emberhez szóló találkozó volt. Jó lenne, ha jobban tudatosítanánk, hogy vannak Borsodnak jó költői, írói (Papp Lajos, Gulyás Mihály, Kalász László, Serfőző Simon, az elszármazott, de visszavágyó Baráth Lajos stb.), akiket a jövőben is talán könnyebben és több haszonnal hívhatnánk meg baráti találkozókra.

Természetesen a könyvhét folyamán akadtak hibák is, amikre jobban oda kell figyelnünk. Egy-egy író túlágosan kifáraszt, ha egy napra három találkozót is szervezünk részvételével. Ezt lehetőleg kerüljük a jövőben. Nagyobb összefogásra lenne szükség a könyvhét szervező, operatív bizottságban. Jobban megszervezhetnánk a Napjaink információit (kiket hívunk meg, mely írókra lehet bizvást számítani stb.). Minden községi könyvtárosnak rendelkeznie kell annyi önállósággal, hogy ha kell, maga is be tudjon mutatni egy-egy író, s a köszöntésben ne akadjon el, az a pár mondat, amit szól, értelmes és folyamatos legyen. Ez a könyvtárosok presztízs kérdése is. A sajtóban ne szerepeljenek azok az írók, akik lemondták a találkozókat (pl. a Déli Hírlap június 2-i számában így szerepelhetett téves információként Végh Antal találkozójáról a hír a DIGÉP ifjúmunkásaival, pedig helyette Fekete Gyula találkozott a munkásokkal). Nemcsak a közönség félrevezetése a helytelen, hanem azzal az íróval szemben is tiszteletlenség, aki végül is megmennti a helyzetet.

Összegezve: lehet, hogy könyvtárosaink több dicséretet érdemeltek volna munkájukért, mint amennyit kaptak, de úgy érzem, a hibák, a hiányok, a nehézségek őszinte feltárása többet segít a dicséretnél.

HUBAY ÁGNES

A szakirodalmi információ és a nagyvállalat

Az Ózdi Kohászati Üzemek Műszaki Könyvtára és Dokumentációs Irodája 13 évvel ezelőtt kezdte meg a rendszeres szakirodalmi tájékoztató tevékenységét. E tevékenység keretei az utóbbi 5 évben nagymértékben kibővültek, a munka színvonala is tovább emelkedett, tehát lépést tartott a vállalat műszaki-gazdasági fejlődéséből eredő igényekkel. Ebben nagy szerepe volt és van ma is annak, hogy vállalatunk illetékes vezetői idejében felismerték a műszaki információ folyamatos felhasználásának jelentőségét. A vállalat vezetői a kornak megfelelően, állandóan figyelemmel kísérik az MKDI tevékenységét, fejlesztését, és ennek alapján a feladatok megoldása nagyobb nehézségek nélkül zajlik le. Az elmúlt évben lehetőséget kaptunk az 1. sz. terem új könyvtári bútorokkal való berendezésére, továbbá egy negyedik termet is rendelkezésünkre bocsátottak, ahol nemcsak új raktározási lehetőség adódott, hanem műszaki fordítóink is végleges és elfogadható munkahelyet kaptak. Van szép olvasótermünk is. A fenti példa is azt igazolja, hogy az Ózdi Kohászati Üzemek — egy nagyvállalat rangjához méltóan kezeli a szakkönyvtár és a tájékoztatószolgálat ügyét. Az MKDI-nak 1967-óta van műszaki fordítói csoportja, így a gyors információ mellett számos gyárfejlesztési dokumentációt és az ezzel járó kereskedelmi levelezést is rövid idő alatt, helyben el tudjuk végezni.

Információs szolgáltatásunk alapja a könyvtárba beérkező külföldi szakfolyóiratok azonnali feltárása. Az MKDI hatvan féle külföldi folyóirattal rendelkezik. Ezeknek — mint primer anyagoknak — a gyorsfeltárása, címfordítás és annotáció által rövid átfutási idő alatt történik, majd ezt követi a szakklikkek mélyebb feltárása és hasznosítása a technológiai és kutatási főosztály szakembereinek közreműködésével.

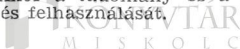
A vállalat műszaki fejlesztését és kutatási tevékenységét — néhány új témakör esetében — részletesebb irodalomkutatással is segítjük.

Az első fél évben 1477 tétel: címfordítást adtunk közre és 18 esetben végeztünk irodalomkutatást. Az elmúlt évek alatt — irodalomkutató szolgálatunkkal — segítséget nyújtottunk néhány fontos kutatási téma sikeres megvalósításához, mint pl. a Jól forgácsolható acélok, rugóacélok, az időjárásálló acélok... stb., amelyek közül néhány nemzetközi díjazásban is részesült.

A könyvtár állománya 26 022 kötet. Kölcsönzőink száma 1818 fő. Az év első felében kölcsönzött kötetek száma: 11 934.

Az MKDI a gyorsinformáció útján segítséget nyújt a Dunai Vasmű és a Borsodnádasdi Lemezgyár műszaki könyvtárainak is.

Ma, az „információrobbanás” korában egy vállalatot tekintve is, a rendszeres szakirodalmi és egyéb információknak nagy szerepe van. Megfelelő informáltság nélkül a döntéshozatal is nehézségbe ütközhet. Ez a tény különösen kidomborodik a tudományos-technikai forradalom kibontakozása közben, amikor a tudomány és a termelés közeledése fokozottan igényli a különféle információk közlését és felhasználását.

Csank Jenő

Megyei könyvtár Liege-ben

Belgiumi tanulmányutam során egy órát töltöttem a Liege-i megyei könyvtárban. A Miskolchoz hasonló karakterű mozgalmas ipari városban a művészeti nevelés formáinak és módszereinek tanulmányozása céljából érkeztem. Figyelmes házigazdám mindjárt első programként az akkor éppen teljes befejezés előtt álló új intézménybe kísérték. Hamar kiderült, hogy — miként mi sem „hagyjuk ki” az új megyei könyvtárat vendégeink miskolci programjából — a kicsit büszkélkedő kalauzolás nem volt alaptalan: a kívülálló számára is figyelemre, elismerésre méltó eredményeket kínál a közel 200 ezer lakosú város új intézménye.

Azt hiszem, mondanom sem kell, hogy a rendelkezésemre álló egy óra elképesztően kevésnek bizonyult; a szerzett élmények mélysége, a kapott információk imponáló gazdagsága arra indított, hogy folytassam tájékozódásomat. Levelezés útján további dokumentumokat, adatokat szereztem be az intézménykomplexum munkájáról. A következőkben az így összegyűlt ismeretek egy részét szeretném megosztani olvasóimmal.

A beszámoló — be kell ismernem — inkább csak adathalmaz, éppen csak logikai sorrendben rendezett információtömeg, a kívülálló számára talán száraz, érdektelen olvasmány. Úgy gondolom, hogy a kollégáimnak tekintett könyvtárosok számára az adatok beszédesekek, s a mi viszonylatunkkal való összevetés számos területen épületes továbbgondolkodásra adhat lehetőséget.

A Liege-i megyei könyvtár „őse” az 1921-ben alapított Megyei Vándorkönyvtár, mely a helyi könyvvállomány akkori igen szűkös választékát kívánta megyei-központi keretből segíteni. A jelenlegi impozáns intézmény 1974. novemberében nyílt meg, a városközponttól néhány percrenyire levő új hivatali negyedben, a Liege-i Városi Könyvtárral közös új épületkomplexumban. Számomra az első érdekességet a könyvtár szervezeti felépítése jelentette. Pontosabban: a megyei könyvtárnak a művelődésügyi apparátusba való szervezeti beépülése.

A könyvtár a Liege megyei Művelődésügyi Igazgatóság (Direction des affaires culturelles de la Province de Liege) irányítása alatt áll. Ez a szervezeti forma egy tágabb értelmű megyei művelődési központ koncepciónak felel meg, melynek bázisa maga a könyv (és hanglezem), de emellett — szorosan összefonódva a könyvtári munkával! — más tevékenységi formák is léteznek: pl. szakköri munka (atelier), a kosárfonástól a fotóig, a szövéstől a barkácsolásig, igen széles skálán. A testi önkifejezés különböző formái (expression corporelle): néptánc, mozgásos kreativitás stb. Filmklub, színházi művek kollektív elemzése, és még számtalan tevékenységi forma. Emellett saját falain kívül is szervez az intézmény előadásokat iskolákban. A megyei intézmény a népművelő képzésben (továbbképzésben) is jelentős szerepet vállal, ezenkívül kapcsolódik hozzá a könyvtártudományi és módszertani kutató tevékenység is.

A továbbiakban — tekintettel könyvtáros olvasóimra — a könyvtári munkával kapcsolatban adok bővebb ismertetést, s csupán azokra a tevékenységi formákra térek ki, amelyek szorosan kapcsolódnak a könyvtári munkához. (Pl. a részvétel a könyvtári tagsághoz van kötve stb.)

A háromszintes könyvtári épületrészben kapott helyet az első emeleten:

Ruhatár, büfé	
Kiállítóterem	120 m ²
Felnőtt kölcsönző	970 m ²
Felnőtt olvasóterem	520 m ²
Serdülők könyvtára	145 m ²
Gyermekkönyvtár	215 m ²
Műhely, szakköri tevékenység terme (Atelier)	310 m ²
Zeneikönyvtár, diszkotéka	270 m ²

A második emeleten:

Vándorkönyvtári központ és raktár	900 m ²
Audiovizuális stúdió	

A harmadik emeleten:

Auditoriumok	100 m ²
A testkultúra terme (Atelier d'expression corporelle)	60 m ²
Étterem (a dolgozók részére és a képző, továbbképző tanfolyamok hallgatói részére)	150 m ²

Ismerkedjünk meg az egyes részlegek legfontosabb adataival, s jellemzőivel!

1. Felnőtt kölcsönző:

Szabadpolcon elhelyezett könyvek száma:	60 000
Raktárban:	kb. 250 000
Idegennyelvű könyvek száma:	3 000
a felnőtt kölcsönzőben található gyermekirodalom több mint	500
Katalógus 650 fiók, 500 000 cédula (a katalógustér 85 m ²).	
Állványzat: 1525 polcfolyóméter (5x305 m).	

A felnőtt kölcsönző 14 éves kortól látogatható. Beiratkozási díj nincs (az olvasók a kártérítésen kívül csupán az olvasójegy elvesztése, vagy késedelmeskedés esetén fizetnek). Személyenként 10 könyv kölcsönözhető 1 hónapi időtartamra. Az egy épületben működő városi és megyei könyvtár a felnőtt kölcsönzőteret közösen alakította ki. A szabadpolcos kölcsönzőben 1975. márciusában (tehát 4 hónappal az új intézmény megnyitása után) 11 897 felnőtt olvasó 39 124 könyvet kölcsönzött egy hónap alatt. A könyvtár beiratkozott olvasóinak száma: 18 000.

2. A *felöltt olvasótermi* egység két, 50—50 férőhelyes teremből áll.

A) A *könyvészeti és könyvtártani információk* termében található:

mintegy ezer retrospektív bibliográfia,
200 kurrens bibliográfia,
a világ nagyobb országainak nemzeti bibliográfiái,
a nagy külföldi könyvtárak nyomtatott katalógusai,
150 könyvtártudományi folyóirat,
címtárak, címjegyzékek, évkönyvek stb.

B) „Az általános felöltt olvasóterem” több mint 10 000 kézikönyvvel rendelkezik, a tudományok minden ágából, szakrend szerinti elhelyezésben.

A felöltt kölcsönző és olvasóterem naponta 14 órától 19 óráig tart nyitva (szerdán 12-től 19-ig), szombat-vasárnap zárva van.

3. *Serdülők könyvtára* (14—18 éves korig):

A kötetek száma: 5600 (raktárban: 400).

Állványzat: 200 polcfolyóméter (40 folyóméter 5 polcos egység).

Kölcsönzési díj nincs, a serdülők 5 könyvet kölcsönözhetnek 3 hétre.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 12—14-ig és 16—18-ig, szerdán 12—18 óráig.

Kölcsönzésen felüli szolgáltatások (szervezett művelődési formák a könyvtáron belül):

serdülők klubja, lemezhallgatás, filmklub, audiovizuális összeállítások, konferenciák, viták disco-klub.

Egyéb aktivitási formák:

manuális műhelymunkák, néptánc, testi önkifejezés (expression corporelle), dramatikus játékok, fotótanfolyam.

4. *Gyermekkönyvtár* (6—14 éves korig):

A kötetek száma: 11 000 (raktárban: 500).

Állványzat: 204 polcfolyóméter és 5 kiállítási tárlóként is használható speciális gyermek-olvasóasztal.

A kölcsönzés ingyenes, a gyermekek 5 művét kölcsönözhetnek egyszerre, 1 hónapos időtartamra.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 16—18-ig, szerdán 14—18-ig, szombaton 9—12 óráig. Szünetnapon naponta 14—17 óráig, szombaton zárva van.

Kiegészítő szolgáltatások: mesedélutánok (minden szerdán), lemezhallgatás (3 program).

A gyermekkönyvtárhoz sokfajta szakkörszerű manuális tevékenység csatlakozik: festés, agyagformálás, kerámia, famunkák, batikolás, tévizzománc, nádfonás (pl. kosárfonás) stb. Ezenkívül található a mi művészi tornánkhoz hasonló foglalkozásokat, ritmikus-dramatikus önkifejezési kurzusokat is. Itt jegyzem meg, hogy a szakköri helyiségekben korosztályok szerint (6—9, 9—12 éves korig stb.) órarendszerűen tartják foglalkozásaikat az intézmény tanárai. E helyiségekben hetente egyszer felnőtteknek is van foglalkozás. A kreatív tevékenységet igénylő szakköri foglalkozások leendő vezetői számára is itt folytak a gyakorlati foglalkozások.

5. A *zenei könyvtár* felszereltségével, szolgáltatásainak színvonalával és gazdagságával különleges érdeklődésre tarthat számot.

A) *Zenei kölcsönző*:

Szabadpolcos kapacitás: 15 000 lemez, 5000 kazetta; raktári kapacitás: 40 000 lemez, 8000 kazetta.

Jelenleg az olvasók rendelkezésére áll: szabad polcon (illetve tárlóasztalon): több mint 12 000 lemez, 1000 kazetta; raktárban 15 000 lemez.

Az állomány rendkívül sokoldalú: klasszikus zene, népzene, dzsessz, szonon, pop-zene, irodalmi dokumentumok, gyermeklemez (mese stb.), filmzene, katonai (fúvós-) zene, nemzeti himnuszok és különböző dokumentum jellegű felvételek (a filozófia, vallás, társadalomtudományok, alap- és alkalmazott tudományok, a történelem és a pedagógia tárgyköréből), továbbá zörejelvételek.

A diszkotéka 18 éves kortól látogatható az alábbi feltételek szerint:

1. Évi tagsági díj: 50 belga frank, kb. 30 forint (a befizetéstől számított 12 hónapig érvényes).
2. Kölcsönzési díj: 5 frank, lemezenként (kazettánként), hetente, a kölcsönzött lemez (kazetta) nagyságától, időtartamától függetlenül.
3. Személyenként 10 lemez vagy kazetta kölcsönözhető, maximálisan 4 hét időtartamra.

A mi gyakorlatunktól némileg eltérő a késedelmes visszaszolgáltatás szabályozása. A harmadik hét végén a kölcsönző személy írásos figyelmeztetést kap. (Ez még nem jár szankciókkal.) A negyedik hét leteltével felszólítást küldenek, s egyidejűleg 1 hónapig megvonják a kölcsönzés lehetőségét az olvasótól. (Visszaesőként az olvasó 3 hónapig nem kölcsönözhet.) A nyolcadik hét leteltével megindítják a peres eljárást, s az olvasó egyidejűleg véglegesen elveszti kölcsönzési jogát. A zenei kölcsönző nyitva tartása: hétfőn, szerdán, szombaton 14—17 óráig.

B) *Zenei olvasó- és lehallgató terem:*

Ez a helyiség rendeltetése szerint speciális audiovizuális dokumentációs központ, a zene fogalmát a legszélesebben értelmezve. Csak a diszkotéka (vagy bármely, a megyében működő könyvtár) beiratkozott olvasói látogathatják, a látogatás ingyenes (kölcsönzés itt nincs).

A nyomtatott anyag több mint 2000 szakkönyv, több mint száz folyóirat a zene, továbbá az audiovizuálítás tárgyköréből. Kézikönyvek, zenei szótárak, monográfiák, partitúrák. (4 asztal, 10 ülőhely.)

Hangzó anyag: lemezek, kazetták, magnetofonszalagok.

A bázisállomány (nagyobb művek) kiadatlan és történelmi jelentőségű felvételek, archív anyag, pedagógiai célú felvételek. (A lemezek száma több mint 2000.)

Technikai berendezés: 5 lemezjátszó, 2 szalagos, 1 kazettás magnetofon, a kezelőasztal 8 műsort tud szolgáltatni egyidejűleg, kifogástalan hangminőségben. (8 fotel, 8 fejhallgató.)

A fenti szolgáltatás egyelőre csupán heti egyszer biztosított: szerdán 13—16 óráig.

C) *Auditoriumok* (zenehallgató termek):

Egy 30 és egy 80 férőhelyes, kényelmes székekkel berendezett terem, kiváló minőségű sztereo-hangosítással, és mindkét teremben 2—2 színes tv-készülékkel. A termek csak az itt szervezett kulturális rendezvények alkalmával fogadnak látogatót. (A különböző kulturális szervezetek is igénybe vehetik — külön kérésre — a helyiségeket.) A termekben sugárzott, szakszerű bemutatással és ismertetéssel tálalt sztereofonikus programok után esetenként vita következik. A video-program lehet direkt adás (6 tv-csatornát tudnak venni), vagy lehet a stúdióból sugárzott video-kazettás program.

D) *Audiovizuális stúdió:*

Felszerelése: tv-kamera, képmagnó, 4 mikrofon, 2 lemezjátszó, 2 stúdiómagnó, 1 négysávos magnó, 1 kazettás magnó és egy keverőasztal.

A stúdió rendeltetése:

- hang-, kép-, illetve audiovizuális programok felvétele, másolása, összeállítás,
- programok sugárzása, a két auditorium számára,
- más intézmények által összeállított programok terjesztése.

Mivel az új zenei könyvtár a jelenlegi kedvező feltételek között még nem üzemel egy éve, ezért nem állnak rendelkezésre összesített adatok a látogatottságról. Az átköltözés előtti utolsó teljes év adatai szerint, a régi körülmények között a diszkotéka egy havi forgalma mintegy 4500 látogató volt, s az 1971. évi zenei kölcsönzések száma: 21 983.

6. Vándorkönyvtári részleg:

A megyei könyvtár legrégebben működő részlege kezdetben csupán könyvküldemények továbbításával foglalkozott: központi raktárból a vidéki kiskönyvtárak állományát egészítette ki, állandóan cserélődő vándoranyaggal.

A döntő fordulat 1962-ben következett be, az első bibliobusz beállításával. Egy Citroën kisteherautót szereltek fel 1200 könyv befogadására alkalmas polcozattal. A tervszerű fejlesztés eredményeként jelenleg gyakorlatilag nem létezik könyvtári szempontból ellátatlan település vagy közösség a megyében. A könyvtár 500 lakosnál kisebb településeken is biztosítja az ellátást (külterületeken, tanyákon is), emellett iskolákban, üdülőtelepeken és különböző kulturális kis közösségek körében.

A bibliobuszok funkcióját illetően a gyakorlatban két fő típus alakult ki:

A *könyvelosztó bibliobusz* feladata a szállítás, a kis könyvtárak (klubok stb.) ellátása rendszeres időközönként új könyvekkel. A központosított könyvcserék során az olvasók—könyvtárosok konkrét kérésének kielégítése is megtörténik, így e buszok révén a könyvtárközi kölcsönzés is megvalósul a megyében.

A *könyvkölcsönző bibliobusz* valódi mozgó könyvtár, mely a könyvet közvetlenül az olvasóhoz juttatja el pontos menetrend szerint, betölti a nyilvános közkönyvtár funkcióját.

A gyakorlat kialakította a *harmadik típust*, mely a két fő funkciót egyesíti. Minden eddigi bibliobusz egyedi készítmény, berendezése kisipari munkával készült.

A Liege megyei könyvtár jelenleg az alábbi bibliobuszokkal rendelkezik:

Beszerezési időpont	Típus	Súly	Belső méret (vezetőfülke nélkül)	Könyvkapacitás	Jelleg
1964	Mercedes 55 CV (Diesel)	4 t	2,20x4,75 m	1500 kötet	könyvelosztó busz
1966	Mercedes 90 CV (Diesel)	6 t	2,20x6,50 m	2200 kötet	könyvkölcsönző busz
1970	Volkswagen kisteherautó		1,40x3,00 m		speciális szállítóbusz (iskolák, üdülők stb.)
1972	Bussing-alváz 140 CV (Diesel)	10 t	2,25x8,20 m	3000 kötet	kölcsönző busz
1974	OM Diesel 120 CV	10 t	2,25x7,00 m	3000 kötet	vegyes funkció (szállítás, kölcsönzés)

A „szállító, elosztó buszok” évente kb. 1200 látogatást tesznek a kisebb helyi könyvtárakba. Vonzáskörzetükbe közel 300 fiókkönyvtár tartozik, az iskolai és egyéb kis fiókkönyvtárak száma 120. A „kölcsönző buszok” átlagosan évi 3150 kölcsönzési alkalmat biztosítanak. Ez kb. évi 2000 órát jelent 180 falusi, tanyasi stb. megállóhelyen. A kölcsönzőhelyekre a busz havonta négy alkalommal látogat, az olvasók száma szerint. A kölcsönzések tervezett száma évi 500 000 kötet felett van.

Minden bibliobuszhoz 2 főnyi személyzet tartozik: egy könyvtáros és egy gépkocsivezető-raktáros.

A vándorkönyvtár forgalomban levő könyveinek száma 150 000. (Tekintettel a könyvtárközi kölcsönzési igényekre is, a központi raktár 400 000 kötetet tart nyilván.) Évi beszerzési keret e részlegnél: 8—9000 egység.

A könyvtárközi kölcsönzés és a telex-szolgálat is a vándorkönyvtárhoz tartozik. A könyvtárközi kölcsönzés forgalma évi 10 000 küldemény.

Végezetül szólni kell a megyei könyvtárral egy épületömbben levő *Liege városi központi könyvtárral való szoros együttműködésről*.

A két nagy könyvtár fejlesztése teljes összhangban történt, a fejlesztési-beruházási keretek számos ponton egyesültek. Az összefogás, a közös üzemeltetés a mindennapi munka során is megvalósult.

Már említettük, hogy a felnőtt kölcsönző közös. A könyvbeszerzés, az állomány, illetve a kölcsönzés nyilvántartása, a könyvtárközi kölcsönzés technikai lebonyolítása is közös információközpont révén valósul meg. Közös a telex és az angol gyártmányú „Automated Library System” (ALS) automatikus nyilvántartó rendszer, mely lyukszalag segítségével rögzíti a könyvforgalmat (a dokumentumok teljes, könyvtáron belüli forgalmát), az előjegyzéseket külön „memória-csapda” segítségével biztosítja.

A maga teljességében jelenleg kiépülő két új intézmény együttesen 100 000 kötet könyv és 25 000 lemez hozzáférhetőségét biztosítja szabad polcon, a raktári készleteket is beszámítva, teljes egymillió kötetet mondhat magáénak.

UDVARDI LAKOS ENDRE

Olvasótábor Telkibányán (1975.)

Hazánk felszabadulásának 30. évfordulója gazdag lehetőséget kínált a közművelődési könyvtáraknak is a méltó megünneplésre. Az encsi járási könyvtár és az úttörőelnökség élt is a lehetőséggel. Járási szavalóversenyt, irodalmi pályázatot hirdettünk meg az általános iskolai tanulók részére. Az igazgatók, szaktanárok, csapatvezetők felkészítő munkája eredményeként 138 versmondó és 26 irodalmi pályázó készült a versenyre.

A színvonalas szavalóverseny jól szolgálta a verskultúra ápolását. Az irodalmi pályázók lakóhelyük három évtizedes fejlődését öröközték meg. A pályamunkák értékét növelte a szülőföld szeretetét sugárzó érzelmi gazdagság. Néhány címet megemlítek a dolgozatok közül:

Édesapám, te mit tettél? (Egyéni tettek a közösségért);
Szabadság! Tégy gazdaggá minket! (A település 30 éves fejlődése);
Virágzó élet az elhalt mesgyéken (A tsz gazdasági gyarapodása);
Egy szabad ország fiai vagyunk (Az iskola úttörőcsapatának élete);
Napfény az élet alkonyán (Öregek napközi otthona);
Gondolatok a bátorságról (Egy partizán élete);
Munkásnak lenni falun (Egy munkáscsalád élete);
A mi otthonunk (Egy család szociális életének alakulása);
Egészségünk védelmében (Az egészségügyi hálózat a dolgozók szolgálatában);
Szemünk fénye a gyermek (Bölcsőde, óvoda, iskola a községben);
Az én hazám (Az úttörők országos pályázata).

A felsorolt pályamunkákat kedves emlékként őrzi a járási könyvtár.

Nem volt könnyű döntenie a bíráló bizottságnak. Négy versmondót és négy irodalmi pályázót ért az megtisztelő kitüntetés, hogy egy hetet tölthettek a járási könyvtár költségén a telkibányai olvasótáborban. Összesen 56, irodalmat szerető pártás élvezte a programot.

Kedves vendégként köszöntötték a tanulók Balogh Béni és Vargha Balázs írókat. A televízióból ismert dr. Halák László kedvességével és közvetlenségével belopta magát a gyermekszívekbe. Bárdos Józsefné gyermekfoglalkozása, dr. Nagy Józsefné irodalmi vetélkedője gazdag ajándékokat jelentett az irodalmat kedvelő úttörőknek. A könyvtár- és a múzeumlátogatás, a történelmi múltat őrző kirándulási helyek megtekintése szerves kiegészítője volt a programnak.

A legmélyebb élményt az az irodalmi est nyújtotta, amikor a legjobb szavalókat és a legszebb pályamunkákat hallhatták.

Egy hétig 56 gyermek izleltette, kóstolgatta a közművelődés új formájának asztaláról az irodalmi értékeket. A tapasztalatok arra ösztönöznek bennünket, hogy a jövőben is folytassuk az olvasótáborok szervezését.

Gulyás János

TALÁLKOZÓIM BORSODBAN

(Élmények és tapasztalatok)

II.

Két találkozás a „37”-esekkel

Íróasztalomon két piros vászonkötéses, szép albumot őrzök. Mindkettőt a miskolci, Szilágyi Dezső úti, 37. számú Általános Iskola kisdobosaitól, Angyal Istvánné tanítványaitól kaptam. Az elsőt az 1973. évi május 26-1, a másodikat az 1974-es márciusi találkozásom emlékére készítették. Mindkettőben a gyerekek rajzai, kollázsai találhatók.

A májusi találkozóra az „Eleskövart” illusztrálták. A 37. számú Általános Iskola kisdobosai írásaim legmélyére hatoltak. Gyermeki módon ugyan, de visszaadták a lényegét rajzaikban.

Es most pár szót a két találkozóróli.

Az első a megyei könyvtár nagytermében zajlott le. Közel két óra hosszáig az egyik legemlékezetesebb találkozásnak voltam részese. A kisdobosok — köztudomású — az alsó tagozatban nem foglalkoznak történelemmel, csupán történelmi olvasmányokkal, vagyis mondákkal.

Nekik elsősorban a mesés jellegű mondáim tetszettek. Ez az életkoruknak jobban megfelel.

Ugyanakkor ez a találkozó — azt az immár közhelyeszerű, de elégszer mégsem hangoztatott tény is — alátámasztotta, hogy az irodalom, a művek olvasását, történelmünk megszeretettését, a szülőföld és a néphagyományok megbecsülését, s tiszteletét már az alsó tagozatban kell elkezdni, megalapozni.

A második találkozásom ugyanezekkel a gyerekekkel a következő év márciusában volt. Az iskola igazgatóhelyettese kedvesen kalauzolt. Angyalné eredeti bükki népdalokat énekeltetett tanítványaival. (A kitűnő gyűjtő, Lajos Árpád repertoárjából.)

A kedves kis pajtasok már jó ismerősként üdvözöltek.

E találkozásom már a különböző helyeken megjelent mátrai mondáimmal is foglalkoztak a miskolci kisdobosok. A második piros kötésű albumban pl. A Kecskék titka c. mátrai mondámat illusztrálták. Többen, többféleképpen... Így jutottak el a Szilágyi utcai kisiskolások a Bükk megismerése után a Mátra vidékére is.

Míndez elsősorban egy nagyszerű tanítónő, Angyal Istvánné érdeme. Sok ilyen alsótagozatos nevelő kellene, s akkor az irodalom és a történelem tanítása sokkal könnyebb lenne a felső tagozatban!

MEGYEI IS VÁROS
A Sajó völgyében

Az első találkozásom Sajószentpéteren volt. Nagy várakozással és izgalommal mentem, hiszen gyermekkorom két érdekes esztendejét az itteni Somogyi-féle magánpolgáriban töltöttem.

Mindkét könyvtárosnő kedvesen fogadott.

Az egyik bemutatott a gyermekeknek. Nehezen indult a beszélgetés. A gyerekek alig, vagy egyáltalán nem ismerték írásaimat. (Vagy nem mertek beszélni róla?) Máiig sem tudom. Bizony életem első találkozója volt, ahol igen nehezen ment minden. Sajnos, az ottlevő gyerekek — noha sok volt közöttük a felsős — az alapvető irodalmi és történelmi ismeretekkel sem rendelkeztek. Az állandóan visszatérő és legfontosabb kérdéseik a következők voltak: szeretem-e a beat-zenét? Mi a véleményem a beat-rajongókról? Melyik a kedvenc együttesem? Mi a hobbim? Van-e autóm, villám, telkem stb? Természetesen feleltem ezekre a kérdésekre is, noha sokkal jobban szerettem volna, ha az irodalomról, a mondáimról, a történelemről lett volna szó.

Pedig beszéltem a polgárista élményeimről is. Egyedül az akkori Sajó tiszta vize „fogta meg” őket, mert bizony manapság annyira piszkos, hogy a gyerekek nem tudnak benne fürödni.

Valahogy az volt az érzésem, hogy a szentpéteri gyerekek egy részében, a rossz értelemben vett „kisvárosi stílus”, a nagyváros utáni rajongás és annak külsőségei élnek. (Ez egyébként így volt már a 30-as években, az én diákkoromban is.) Sajnáltam a könyvtárosnőket, hiszen bizonyára igrkeztek mindent megenni a siker érdekében. (Lehet, hogy rajtam is sok múlott. Ezt sem lehet elhallgatni.) Az is igen furcsa volt, hogy a népdalok egyáltalán nem érdekelték őket. Még a kisebbeket sem. Valószínű, hogy az itt tapasztalt dolgok nem az összes sajószentpéteri gyerekekre jellemzők, de azért mégis érdemes ezeken elgondolkozni azoknak, akiket illet.

Jelen volt a tanácselnök is, aki szép, köszönő szavakat mondott. Nagyon szerettem volna, ha jobban sikerül ez a találkozó, hiszen Sajószentpéterre nagy örömmel mentem.

Putnokra 1974 májusában jutottam el. Kora reggel borús volt az ég, így szinte félhomály borította a kedves Sajó-völgyét.

Ismerős, régi utcák fogadtak. Gyermek- és ifjúkoromban sokszor megfordultam itt.

A putnoki földszintes könyvtár homlokzatán meglepetten olvastam az Ozdi járási könyvtár felírását. Különös, de csak most tudtam meg, hogy az ózdi járás központi könyvtára itt székel.

Kriston Gyuláné könyvtárosnő nagyon kedvesen fogadott. A szomszédos könyvtárteremben már izgatottan vártak a gyerekek, de rendkívül türelmesen és fegyelmezetten viselkedtek.

Hamarosan kezdetét vette a találkozó. Már az első perctől kezdve otthon éreztem magam. A jelenlevő gyerekek nemcsak mondáimat ismerték alaposan, hanem a Bükköt is.

Igy nem csoda, ha jól ment minden. Kérdések pontosak, jók és találóak voltak. Nagyon jól éreztem magam a putnoki gyerekek körében. Ezt csak fokozta a feltűnően sokoldalú néphagyomány-ismeretük. Akaratlanul is Sajószentpéter jutott eszembe. Mindkettő nagyközség, sokáig járási székhely is volt. És mégis milyen nagy a különbség, Putnok javára. Itt sokkal alaposabb irodalom- és történelemismeretről tettek tanúbizonyságot a tanulók.

A találkozók végén sok gyerek — nyilván jó előre készült erre — több helyi és környékbeli mondat, mesét mondott el. Némelyik ugyan csak „mag” volt, de mégis igen értékes! Előbb-utóbb föl fogom dolgozni. Pontosabban 2 „ördögös” mesével már ezt is cselekedtem. Sokat tudnék írni még a putnoki találkozóról. Sajnos, hely hiánya miatt nem tehetem. Am a fentiből is kitűnik, hogy a putnoki találkozó az igen jól sikerültek közé tartozik. Ez elsősorban a könyvtár és az iskola jó munkáját dicséri.

Nagy örömmel tapasztaltam, hogy a kazincbarcikai épületeket, az újvárosban, rengeteg virág veszi körül... Ebben is, de másban is, Dunaujvárosához hasonlít. Kazincbarcika mégis meghittebb, barátságosabb hangulatú.

A gyermekkönyvtárban Czeglédyné és könyvtárosai szívélyesen fogadtak. Ez a könyvtár valóban olyan nagyszerűen felszerelt, jó elhelyezésű és modern, „ahogy ez a nagykönyvben meg van írva”.

Egy színházterem-szerű helyiségben folyt le a találkozó. Könyvem, az Éleskővár kincse, sok példányban megvan a könyvtárban. Ez természetesen meglátszott a gyerekek tájékozottságán is. Nagy örömmel tapasztaltam, hogy a gyerekek sok szép népdalt ismernek, közöttük nem egy borsodit.

Az egyik mondatom során előkerült Egressy Béni neve is. Papp Attila, a városi könyvtár lelke, s tevékeny igazgatója mondotta, amit én idáig, sajnos, nem tudtam, hogy Egressy Béni Sajókazincon született. Ugyanis mindenütt Sajólászlófalva szerepel. Hamarosan egy hiteles dokumentum másolatát is megmutatták. Így már könnyen érthető lett számomra, amit egyébként is nagyon helyesnek tartok, hogy a helybeli művelődési otthon Egressy Béni nevét viseli.

A sokszínű és jól sikerült találkozó után még kedvesen elbeszélgettünk a könyvtárosokkal. Papp Attila, egy Kazincbarcikáról szóló, általa összeállított helytörténeti kiadvánnyal, Czeglédyné pedig — megtudva iskolai könyvtáros mivoltomat — több általános iskolai osztálynak szóló tantárgyi bibliográfiával ajándékozott meg.

A mezőcsáti járásban

A putnoki találkozó délutánján még Emődre kellett mennem. Eszembe jutott az otthoni szólás-mondás: „Menek Emődre, a jó födre.” Itt ugyanis igen jó földek vannak a határban... Zajos gyermekcsereg és kíváncsi felnőttek vártak rám. Közöttük egyetlenegy férfi volt, egy fiatal tanár.

A kölcsönös bemutatkozások után úgy tájékoztatott a fiatal kartárs, hogy rólam a gyerekek sosem hallottak, és azt hiszi, hogy a könyvemet sem olvasta senki.

Ezután hosszú mondatokkal — amelyekből bizony holmi szóvirágok sem hiányoztak — bevezették a találkozót. Szerencsére sok értelmes gyerek volt jelen, akikkel nagyszerűen el lehetett beszélgetni az irodalomról, az olvasásról, de még a helybeli néphagyományokról is. Hamarosan „emelkedett” lett a hangulat. Nemsokára nótáztunk. A gyerekek tudtak 1–2 helybeli népdalt is.

A jelenlévő felnőttek merev, hivatalos arca egyre jobban felengedett.

— Hát nem hittem volna, hogy ilyen jól fog sikerülni — mondotta nagyöszintén, csaknem csalódottan az ifjú tanár. ... Az emődi, jól sikerült találkozóznak — s nyilván Pásztor Károly lelkesedésének — köszönhetem, hogy 1974. november 4-re Mezőcsátra is meghívtak.

A találkozó délután háromkor kezdődött a kultúrteremben. Nemcsak nagyon jól befűtöttek, hanem rengeteg gyerek is zsífolódott össze benne.

A találkozó nagyon szépen indult. Jó volt a hangulat is, okos kérdések is elhangzottak... Ám egyszer, úgy a közepe táján, valami „megbicsaklott”. A nagyobb gyerekek ugyanis nem akartak „nyilatkozni” a kisebbek előtt és fordítva. Feltűnt, hogy néhány, egyébként közismert irodalmi és történelmi tényt sem ismernek a gyerekek. Sajnos, a mezőcsáti gyerekek a szüleiik vagy nagyszüleiik által még jól ismert népdalokat, népballadákat már egyáltalán nem tudták.

Egyetlen egy kislány említette, hogy édesanyjától hallotta dúdolni — mosogatás közben — az Endre báró leánya c. Borsod-szerte közismert népballadát. Ez bizony igen szomorú dolog.

Még két találkozóról

A múlt esztendő novemberében egy napon két találkozó is volt. Mindkettőt nagyon vártam. Az első, a miskolci azért volt számomra érdekes, mert ismét kisdobosokkal találkoztam. A másik az abaúji Aszaló miatt. (Itt ugyanis a nyár folyamán Csábrági Imre, helybeli tanár, kultúrotthon-igazgató segítségével szüreti szokásokat gyűjtöttem.)

Délelőtt 10 órakor a gyermekkönyvtár olvasórézslégében beszélgettem a miskolci gyerekekkel, akik a Kilián-déli lakótelepen járnak iskolába. Ezek a tanulók tantárgy-csoportos oktatást kapnak... Több tanítónő foglalkozik velük. Ezeknek a gyerekeknek kötelező az állandó könyvtárlátogatás, s ennek kapcsán az író-olvasó találkozó.

Igy kerültem én össze velük. Könyvemet, az Éleskővár kincsét nemcsak elolvasták, hanem közösen fel is dolgozták.

És kitűnő munkát végeztek! Nagyszerű kérdések, okos feleleteik azt bizonyították, hogy a jövő útja az alsó tagozatban a tantárgycsoportos oktatás!

Szerintem így, és ezen az úton lehet eljutni a legkönnyebben az alsós gyerekek olvasóvá neveléséhez.

Ezek a gyerekek is készítettek rajzokat, s a csaknem kétórás beszélgetés alatt nagyon szép, öntudatos figyelmet tanúsítottak.

Közben, a leghátso sorban ülő tanító néni még osztályozta is a gyerekek hozzászólásait. Végül már csak az aszalói találkozó maradt hátra.

A találkózót a Kecskés Tamásról elnevezett kultúrotthon nagytermében tartottam.

Horváth Lászlóné könyvtáros szintén nagyszerű előkészítő munkát végzett. Nemcsak általános iskolásokkal, de még középiskolásokkal is elolvastatta a könyvet. Érdekes módon, itt nem volt zavaró a különböző korosztályok együttléte. A gyerekek nagy része irodalmi és történelmi kérdésekben szép tájékozottságot mutatott. A hangulat egyre jobb lett, s ez a néphagyományokról való beszélgetés után, majd a népdaléneklés alatt csak fokozódott. A gyerekek szinte nem is akartak hazamenni. Azt hiszem, ez a siker egyik legfőbb bizonyítéka. Mindenesetre az aszalóiakat ezt a találkozót „közügynek” tekintették. Nemcsak a kultúrotthon igazgatója, Csábrági Imre, hanem az iskola igazgatója, Horváth László is jelen volt. A községi tanács elnöke, ugyancsak. A falu vezetői büszkék lehettek gyermekeikre.

Legvégül már csak a tanulságok levonása van hátra. Milyen is legyen hát egy jó író—olvasó találkozó?

Igen nehéz rá receptet adni. „Ahány ház, annyi szokás” — tartja a szólás-mondás. És ez a találkozókra is érvényes. Egyik helyen ígv. másik helyen úgy készítik elő, szervezik meg. Mégis vannak olyan általános — nem sablonos dolgok —, amihez jó, ha tartjuk magunkat.

Itt van például a „mű” elolvastatása. Ez sarkpont. De persze nem mindegy, hogy hogyan? Szerintem a jó könyvtárosnak erről tájékozódnia kell — még menet közben is, akkor is, ha nem ő a „főszerző”.

Az sem közömbös, hogy ismeri-e a könyvtáros pl. a gyerekeket? Tisztában van-e azok képességeivel, esetleges érdeklődési körükkel?

Es most nézzük meg — ugyancsak röviden —, mi az író kötelessége?

Nagyon sok... Több, mint a könyvtárosé, a pedagógusé! A legfontosabb a komolyság, az írónak igen komolyan kell vennie a gyerekeket! Nem kezelheti például fölényesen, vagy félvállról őket. De nem is „gügyöghet” nekik. Sem egyiket, sem másikat nem szeretik a gyerekek. És ha el is túrik — mert mi mást tehetnének szegények — akkor egész életre szóló csalódást okozhatnak nekik az irodalmat, a könyvet és a művészetet illetően.

A gyerekek „piedesztálra” emelik az írókat. Nem szabad visszaélni nagyfokú bizalmukkal. Bármennyire különösen hangzik is: egyenrangú félnek kell tekintenünk őket, akiknek igenis van önálló véleményük! Továbbá nagyon fontos, hogy az író mindig készüljön fel. Ne készületlenül jelenjen meg, mint órán a rossz tanár.

Magyarán: egy kicsit előtte nézze át a művét, esetleg műveit, nehogy ne emlékezzen rá. (Nincs ennél kínosabb.)

Igyekezzen vidám, vagy legalábbis jó hangulatot teremteni a gyerekek között. Az egészséges gyerek szereti, vágyja ezeket.

Egy jó találkozó mindig szórakozás, de mindig ünnep is. Így lesz a gyerek számára felejtethetlen.

En a fenti dolgokat próbáltam megvalósítani, több-kevesebb sikerrel. Élményeimet, tapasztalataimat őszintén írtam meg.

Senkit nem akartam vele megbántani, lekiacsiynelni. Azért nem kertettem, mert csak így tanulhatnak belőle. Részemről szerencsésnek mondhatom magam, mert sokkal több jó, mint gyenge találkozóban volt részem... Köszönöm ezt a kedves könyvtáros kartársaknak és a pedagógusoknak.

Végül már valóban csak az marad hátra, hogy így fejezzem be írásom: az újabb viszontlátásra, Borsodban...

Balogh Béni

SZEMLE

Egyetemi bibliográfia 1949—1974.

A Nehézipari Műszaki Egyetem miskolci működésének 25. évfordulója alkalmából az Egyetem közleményeinek 21/A köteteként jelent meg az NME oktatóinak szakirodalmi munkásságát ismertető válogatott bibliográfia. A fiatal, mindössze huszonöt éves műszaki egyetem azonban egyben a legrégebb magyar műszaki felsőoktatási intézményünk is, hiszen jog-elődje, a Bányászati Akadémia 1763 óta működött Selmecbányán, illetve Sopronban.

A bibliográfia válogatási elveit az egyetem tudományos rektorhelyettese határozta meg. Eszerint a cél nem az egyetemi oktatók teljes szakirodalmi munkásságának feltárása, hanem azon művek ismertetése, melyek egy-egy téma önálló tudományos feldolgozásának tekinthetők. Így helyet kaptak a bibliográfiában a könyvként megjelent, jelentősebb önálló művek, a külföldön, illetve Magyarországon megjelent idegen nyelvű publikációk, az akadémiai, illetve egyetemi periodikában közölt tanulmányok, a MTESZ központi és szakosztályi folyóirataiban

megjelent tanulmányok, kutató és tudományos intézmények kiadásában megjelent tanulmányok. A külföldi és hazai nemzetközi és országos jellegű tudományos konferencián teljes terjedelmében megjelent előadás anyagai is szerepelnek a bibliográfiában. Nem szerepelnek viszont az egyetemi jegyzetek, oktatási segédletek és tanszéki kiadványok, az ismeretterjesztő és vállalati kiadványokban megjelent művek és a különböző vitákban elhangzott hozzászólások, kiegészítések stb. sem. A válogatás tehát a „fiatal” egyetemen negyedszázad alatt kibontakozott tudományos kutató munkát kívánja bemutatni; a bibliográfia 412 szerzőnek összesen 4436 tudományos publikációját tartalmazza, és ezek a számok önmagukért beszélnek. Jól jellemzik azt a folyamatot, melynek során az elmúlt 30 év alatt hatalmasan megnőtt a műszaki tudományok művelésének és a tudományos kutatásnak a jelentősége hazánkban, s bizonyítják azt is, hogy az egyetem miskolci működése során milyen részt vállalt ebben a munkában. A bibliográfia hat fejezetből áll, melyet betűrendes mutató egészít ki. Az első három fejezet a három egyetemi kar, a negyedik és ötödik fejezet a két főiskolai kar októinak, a hatodik fejezet pedig a központi könyvtár munkatársainak tudományos publikációit tartalmazza. Az egyes fejezeteken belül szerzői betűrendben következnek a kiadványok, és az egyes szerzők művein belül a tagolás a következő: jelentősebb önálló művek, disszertációk, folyóiratcikkek és tudományos ülésszakok anyagában megjelent teljes anyagok. A jelentősebb önálló művek és disszertációk, illetve folyóiratcikkek és konferencia-anyagok időrendi sorrendben követik egymást. A bibliográfiáról beszélve, feltétlenül meg kell említenünk, hogy a szerkesztőnek, dr. Zsámboki Lászlónak és az összeállítóknak, dr. Drahos Istvánnénak, dr. Nándori Gyulánénak és Berényi Ildikónak mindössze három hónap állt rendelkezésére a kiadvány elkészítésére. A bibliográfia elkészítéséhez felhasználták az eddigi egyetemi bibliográfiákat és évkönyveket, de nem elégedtek meg az említett kiadványokban található bibliográfiai adatokkal, hanem ki is egészítették azokat. Így mintegy 550, a fenti kiadványokban eddig fel nem tárt publikáció is szerepel az összeállításban. Elmondhatjuk tehát, hogy a kötet munkatársai minden eddigi munkánál teljesebb feltárást nyújtanak az egyetem októinak és dolgozóinak tudományos munkásságáról.

Reméljük, hogy a közeljövőben elkészül és napvilágot lát majd az egyetem selmeci és soproni korszakában működött oktatóinak szakirodalmi tevékenységét föláró, teljességre törekvő bibliográfia is.

Kiss Árpád

Borsodi Levéltári Füzetek, 3.

Miskolc, 1971. Szerk.: Román János

Borsod-Abaúj-Zemplén megye településeire vonatkozó feudális kori összeírások, majd a kéziratos térképek rendszerezése és bemutatása után a Borsodi Levéltári Füzetek 3. száma a feudális kori pecsétnyomók számbavételére vállalkozott. A tárgyi anyag a miskolci anyalevéltárban és a sátoraljaújhelyi fióklevéltárban található. Az anyag szaklsru, közérthető és helyörténeti kutatók számára könnyen kezelhető formában, Román János szerkesztésében és bevezetőjével „Feudális kori községi pecsétnyomók a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Levéltárban” címen jelent meg.

A kiadvány 183 darab, községi, járási és városi jellegű, a 16—19. században készült, részben datált, de ebben az időszakban használt, elsősorban borsodi, részben zempléni települések pecsétnyomóit 9 szempont alapján mutatja be. E kilenc szempont egységes figyelembevétele és feltüntetése a leírásokban nemcsak a közigazgatás- és jogtörténettel, a helyörténettel, hanem az ipartörténettel foglalkozó kutató számára is hasznos tájékoztató. Az anyag bemutatását az 1913. évi helységnévtár alapján és figyelembevételével készült helynévmutató követi. A 263 település felsorolása és a település neve után tett leltári szám arra utal, hogy több, környező település használt egyetlen pecsétet. Természetesen ennek fordított változatával is találkozunk, amikor egy település rendelkezett több pecséttel. Ennek számos oka lehetett. Utalhat esetleg a település újbóli benépesülésére is. A történeti feltárások tükrében Miskolc példája is azt mutatja, hogy egy település pecsétjének eltűnését új pecsét elkészítése és hivatalossá tétele követte. A történeti kutatások kiegészítik a levéltári anyagot, de a kutatások alapját még akkor is a levéltárban számba vett anyag jelenti, ha tudjuk azt, hogy számos település pecsétje magánszemélyek birtokában van.

A kiadvány harmadik fejezeteként a helynévmutatóhoz szervesen kapcsolódik az időrendi mutató. Ez a rész utal arra, hogy az összes anyagból 48 település pecsétje évszám nélküli, 3 darab megközelítéssel datált, míg a többi évszám szerint azonosított. Ez alapvetően megkönnyíti a helyörténeti kutatással foglalkozók munkáját is.

A Borsodi Levéltári Füzetek 3. kötete fontos kutatási segédeszköz. Arra hívom fel a figyelmet — de ez a kiadvány forrásértékét nem csökkenti —, hogy a Herman Ottó Múzeum Történeti Adattárában nyilvántartott hagyatéki anyag között megtalálható Borsod, Abauj, Zemplén és Gömör megye csaknem minden településére vonatkozó pecsét viaszlenyomata. A kiadványban sorra vett pecséteket 1906-ban belügyminiszteri körrendelettel bevonták. A viaszlenyomatok és másolatok a pecséték bevonása előtt készültek. Ez azért figyelemre méltó, mert a miskolci és sátoraljaújhelyi levéltárban nyilvántartott pecséttek, a három megyében használt tárgyaknak csak egy részét jelentik.

A községi pecsétnyomókhoz hasonló forrásértékűek a cég- és ipartársulatok pecsétnyomói. A miskolci és megyei cégpecsétek jelentős részét (mint fontos ipartörténeti dokumentumokat) a Herman Ottó Múzeum Történeti Gyűjteményében őrizzük.

A pecsétnyomók, mint a helytörténet- és ipartörténetírás fontos kellékei, dokumentumai és tárgyi emlékei nemcsak a múzeumban, hanem e fontos segédlet elkészültével a levéltárban is a kutatók rendelkezésére állnak.

Dobrossy István

HÍREK

Szerkesztőségi hír:

A Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának döntése alapján a Borsodi Könyvtáros 1976-tól évente kétszer jelenik meg, áprilisban és októberben.

★

Az 1975. évi IV. nyári tokaji író-tábor résztvevőinek Győri Erzsébet, a Miskolci Városi Könyvtár igazgatója ismertette a városi könyvtár hálózatában végzett olvasóelemzés eredményeit. 50 munkásszöveg legfrissebb olvasmányairól adott számot.

A megyei könyvtár erre az alkalomra készítette el A nők a szocializmusban című ajánló bibliográfiáját.

Urszin Sándor, a megyei könyvtár osztályvezetője pedig a Pamutfonóban végzett olvasóvizsgálatot ismertette.

★

A „30 év 30 könyvtár” pályázat keretében létesült emódi „Felszabadulási emlékkönyvtár” avatását 1975. augusztus 19-én tartották. Ezzel Emódon korszerű, „C”-típusú könyvtár létesült.

★

A sátoraljaujhelyi üzemek, szövetkezetek ifjúságának tanácsa, a városi KISZ-bizottság és a városi tanács művelődésügyi osztálya, július 28-a és augusztus 2-a között. A tábor vezetői Zódi Imre, a megyei tanács főelőadója és dr. Zimonyi Zoltán, a Napjaink főszerkesztő-helyettese voltak.

★

Április 28. és május 3. között rendezték meg Sárospatakon a gyermek- és ifjúsági könyvhetet.

★

Az Ozdi járási Könyvtár nagy sikerű kiállítást rendezett a bánrévei községi könyvtárban. A kiállítás gazdag anyaga a járás könyvtárügyének fejlődését mutatta be.

★

Bánrévén ez évben a községi tanács 20 000 forintot fordított könyvtári bútorok vásárlására. Jelentősen megemelte a könyvtár könyvbeszerzési keretét. Az előző évi 3000 forinttal szemben 26 000 forintot biztosított.

★

A II. Rákóczi Ferenc megyei Könyvtárban 1975. október 9-én Homolya István zenetörténész tartott előadást A zenei romantika címmel. Közreműködött Kincses Margit zongoraművész.

1975. július 1-től 6-ig rendezte meg a megyei könyvtár a községi könyvtárosok 17. bentlakásos alapfokú és továbbképző tanfolyamát Sátoraljaujhelyen. 50 könyvtáros tett eredményes alapvizsgát.

★

Felújítottuk a nyár folyamán a szirmai könyvtár belső terét. Megnövekedett alapterületen tudjuk elhelyezni könyveinket és nagyobb kényelem várja olvasóinkat. A Tompa Mihály Könyvtár rendszeres gyermekfoglalkozásokat tart a szirmai könyvtárba beiratkozott gyermekek részére.

★

1975. október 15–17. között került megrendezésre a Miskolci városi Könyvtárban három megye – Pest, Nógrád, Borsod – gyermekkönyvtárosainak tájkonferenciája. A konferencia napirendi pontjai között első helyen szerepelt az 1970-es évek végén bevezetésre kerülő új, általános iskolai tantervek vitája a könyvtárhasználat szempontjából. Előadónk az Oktatási és Kulturális Minisztérium munkatársai, az Országos Pedagógiai Intézet, a Pedagógiai Könyvtár munkatársai voltak. Számos bemutató foglalkozás szemléltette az iskola és könyvtár kapcsolatának jó és szükséges formáit.

★

A Tompa Mihály Fiókkönyvtár Kertbarátok Körét szervezett a könyvtár olvasótáborából. Agrármérnök vezetésével havonta egy alkalommal összegyűlnek a kiskertek és gyümölcsösök szakmai gondjai iránt érdeklődő olvasók.

★

A Miskolci városi Könyvtár munkatársai együttműködés keretén belül közösen dolgozták ki az 1975/76-os tanév könyvtári feladatait az iskolai ifjúsági könyvtárosokkal. Munkatársaink részt vettek az iskolai munkaközösségek megbeszélésein, ahol tanácsaikkal és gyakorlati munkáival segítettek az új tanév könyvtári programjainak kialakítását.

★

1975. december 3-án, Miskolc felszabadulásának napján a József Attila könyvtárban megnyílik a grafikai biennálé jügoszláv résztvevőinek kiállítása.

★

Dr. Szabó László osztályvezető és dr. Zsámboki László tudományos főmunkatárs május 2-án a Selmei Múemlékkönyvtárban tartotta útbeszámolóját a moszkvai könyvtárban szerzett tapasztalatairól.

Szakmai és politikai továbbképzést szervezett a Miskolci városi Könyvtár a hálózatban dolgozó munkatársainak. A politikai továbbképzés keretén belül az aktuális művelődés- és művészetpolitikai elvek gyakorlati alkalmazásának módszerét beszéltek meg. Az első előadást Bozsik Sándor, a Miskolci városi Pártbizottság Propaganda és Művelődési Osztályának munkatársa tartotta. A könyvtáros személyisége az ideológiai nevelő munkában áll.

A szakmai továbbképzés keretében a „kérdéskönyvtár” módszertani problémáit beszéltek meg a munkatársak, a KMK útmutató alapján.

★

D. Schmiedmaier a freiburgi Bergakademie könyvtárának igazgatója egy hónapot töltött az NME Központi Könyvtárának vendégeként hazánkban. Több könyvtárelméleti előadást tartott Miskolcon, Debrecenben és Budapesten.

1975. szeptember 2–5-én a Nehézipari Műszaki Egyetemen rendezték meg az egyetemi könyvtárosok második országos konferenciáját.

★

A Központi Könyvtár a hálózatához tartozó kari és tanszéki könyvtárakban dolgozók részére alapfokú könyvtárosi tanfolyamot rendezett az elmúlt fél évben. A résztvevők május 7-én valamennyien vizsgáztak.

★

Dr. Zsidai József igazgató részt vett és előadást tartott az IATUL (Műszaki Egyetemi Könyvtárak Nemzetközi Szervezete) 1975. évi, Zürichben tartott konferenciáján. Dr. Drahos Istvánné igazgatóhelyettes egy hetet töltött Bulgáriában a szófiai gépészeti-elektrotechnikai főiskola könyvtárának vendégeként.

Összeállította: Urszin Sándor

A szerkesztőség tagjai:

Győri Erzsébet
Hernádi Istvánné
Magyar András
Pócsi Gusztáv
Szabó Gyula
(felelős szerkesztő)
Urszin Sándor
Dr. Zsámboki László

 II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC
A szerkesztő bizottság tagjai:

Bárdos Józsefné
Csongor Lipótné
Godó Ferencné
Gulyás János
Gyurcsák Vera
Hubay László
Kiss László
Kocsis Jánosné
Kopasz Erzsébet

Mák Mihályné dr.
Molnár Pálné
Papp Attila
Serfőző János
Slezsák Imre
Szegedi Pálné
B. Tóth Lajos
Varga Ferencné
Zádory Károly

TARTALOM

	oldal
B. Tóth Lajos: Melyik az a könyv? (1974) — — — — —	2
Váradi Györgyné: A szocialista brigádok és a könyvtár kapcsolata Sátoralja- újhelyen — — — — —	6
Győri Erzsébet: Új könyvajánlási forma a Miskolci városi Könyvtár könyvtá- raiban — — — — —	7
Hubay Ágnes: Az Ünnepi Könyvhét tanulságai Borsod megye könyvtáraiban —	8
Csank Jenő: A szakirodalmi információ és a nagyvállalat — — — — —	10
Udvardi Lakos Endre: Megyei Könyvtár Liege-ben — — — — —	10
Gulyás János: Olvasótábor Telkibányán (1975) — — — — —	15
Balogh Béni: Találkozóim Borsodban II. (Élmények és tapasztalatok) — — —	16

SZEMLE

Kiss Árpád: Egyetemi bibliográfia 1949—1974 — — — — —	18
Dobrossy István: Borsodi Levéltári Füzetek, 3. — — — — —	19

HÍREK

E SZÁMUNK SZERZŐI

BALOGH BÉNI író; CSANK JENŐ, az Ózdi Kohászati Üzemek Műszaki Könyvtárának vezetője; DOBROSSY ISTVÁN, a Herman Ottó Múzeum osztályvezetője; GULYÁS JÁNOS, az Encsi járási-nagyközségi Könyvtár igazgatója; GYŐRI ERZSÉBET, a Miskolci városi Könyvtár igazgatója; HUBAY ÁGNES, a megyei könyvtár osztályvezető-helyettese; KISS ÁRPÁD, az NME Központi Könyvtárának csoportvezetője; B. TÓTH LAJOS író; UDVARDI LAKOS ENDRE, a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola tanára; VÁRADI GYÖRGYNÉ, a Sátoraljaújhelyi városi-járásai Könyvtár munkatársa

II. RÁKÓCZI FERENC
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Lázár György, a Minisztertanács elnöke látogatást tesz a megyei könyvtárban és beszélgetést folytat a megye és a város vezetőivel a könyvtár munkájáról. (Fotó: Bodnár Barna)

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC